

UYKU PSİKOFARMAKOLOJİSİ VE İLAÇ REHBERİ

Mücahid BESNEK¹

Sedanur TEKİN²

Mehmet CANPOLAT³

GİRİŞ

Çocuklarda uyku bozuklukları ve tedavisi son yıllarda popülerlik kazanmıştır. Bu konuda pediatrik popülasyonda yapılan çalışmaların sayısı giderek artsa da kullanılan farmakolojik ajanlarla ilgili bilgilerimiz genellikle erişkin çalışmalarına dayanmaktadır. Çocuklarda uyku bozukluklarında doğal uyku mimarisini bozmayan ajanlar seçilmeli ve mümkün olan en düşük dozda kullanılmalıdır.^{1,2}

İnsomnide İlaç Tedavisi

Pediatrik insomni tedavisinde şu anda FDA tarafından onaylanmış bir ilaç bulunmamaktadır. En sık kullanılan ilaçlar antihistaminikler, melatonin ve klonidindir.^{1,2}

¹ Araş. Gör., Erciyes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD., mbesnek@gmail.com

² Araş. Gör., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD., Çocuk Nörolojisi BD., drsedanurtekin94@gmail.com

³ Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD., Çocuk Nörolojisi BD., drmehmetcanpolat@gmail.com

Çocuklarda Uyku Bozuklukları

İlaç Adı: Demir
İlaç Formu: Tablet, kapsül, süspansiyon, draje formları vardır.
Pediyatrik Nörolojik Endikasyon: Serum ferritini<50 mcg/L olan huzursuz bacak sendromu, Demir eksikliği anemisi. ²²
Mekanizma: Demir tirozin hidroksilaz enzimin kofaktörüdür ve dopamin metabolizmasında rol oynayarak aktive eder. ²
Doz: Başlangıç: 12 yaştan küçükler için demir sülfat 3 mg/kg/gün elemental demir, daha büyük çocuklarda demir sülfat 65 mg elemental demir verilir. Serum ferritin düzeylerini 50 ila 100 mcg/L arasında hedeflenir. ²²
Yan Etkiler ve Kontrendikasyonlar: Toksikite, karın ağrısı, bulantı, kusma, mide yanması, kabızlık, ishal, dışkıda koyulaşma görülebilir. ²⁸
Atılım yolu: İdrar, ter, gaita ile atılabilir. ²⁸
Yarı ömrü: 1.5 saat. ²⁸

KAYNAKLAR

1. Ekambaram V., Owens, J. Medications used for pediatric insomnia. Child and Adolescent Psychiatric Clinics, 2021, 30.1: 85-99. Child Adolesc Psychiatric Clin N Am, s. 85-99.
2. Çıtak Kurt AN. Çocuklarda uyku psikofarmakolojisi. Per H, Arhan E, editörler. Çocuklarda Uyku Sağlığı ve Bozuklukları. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri ve p.97-102., 2020.
3. Owens, Judith A., and Sricharan Moturi. Pharmacologic treatment of pediatric insomnia. Child and adolescent psychiatric clinics of North America, 2009, 18.4: 1001-1016.
4. Pelayo R, Yuen K. Pediatric sleep pharmacology. Child and Adolescent Psychiatric Clinics, 2012, 21.4: 861-883.
5. Tschudy M M, Arcara M A, The Harriet Lane Hand Book, nineteenth edition, Chapter 29 Drug Doses, 661-988.
6. Bruni O, Angriman M, Calisti F, Comandini A, Esposito G, Cortese S et al .Practitioner Review: Treatment of chronic insomnia in children and adolescents with neurodevelopmental disabilities. J Child Psychol Psychiatry. 2018 ve 9(5):489-508.
7. Rugino, Thomas A. Effect on primary sleep disorders when children with ADHD are administered guanfacine extended release. Journal of attention disorders, 2018, 22.1: 14-24.
8. Owens JA, Pharmacotherapy for insomnia in children and adolescents: A rational approach, UptoDate, Wolters and Kluiver.
9. Esposito, S., Laino, D., D'Alonzo, R., Mencarelli, A., Di Genova, et al. Pedi-

- atric sleep disturbances and treatment with melatonin. *Journal of translational medicine*, 2019, 17.1: 1-8.
10. Bruni O., Alonso-Alconada D., Besag F., Biran V., Braam W., et al. Current role of melatonin in pediatric neurology: Clinical recommendations. *European journal of paediatric neurology*, 2015, 19.2: 122-133.
 11. Al-Shawwa, B., Ehsan, Z., & Ingram, D. G. Vitamin D and sleep in children. *Journal of Clinical Sleep Medicine*, 2020, 16.7: 1119-1123.
 12. Longstreth, W. T. Jr, Koepsell, T. D. Ton, T. G., Hendrickson, A. F., & van Belle, G. (2007). The epidemiology of narcolepsy. *Sleep*, 30(1), 13–26.
 13. Toker R., Demir A., Okan M (2020). Çocuklarda Uyku ve Narkolepsi Farkındalığı. *Türk Uyku Tıbbı Dergisi*, 7(2), 80 - 82. 10.4274/jtsm.galenos.2020.46338.
 14. Morgenthaler, T. I., Kapur, V. K., Brown, T., Swick, T. et al. & Amerikan Uyku Tıbbı Akademisi Uygulama Standartları Komitesi (2007). Narkolepsi ve merkezi kökenli diğer hipersomniyalardan tedavisi için uygulama parametreleri. *Uyku*, 30(12), 1705–1711.
 15. Sodium oxybate (gamma hydroxybutyrate): Pediatric drug information. UpToDate Inc. <http://www.uptodate.com>. Accessed January 2, 2021.
 16. Methylphenidate: Pediatric drug information. UpToDate Inc. <http://www.uptodate.com>. Accessed January 2, 2021.
 17. Modafinil: Drug information. UpToDate Inc. <http://www.uptodate.com>. Accessed January 2, 2021.
 18. Kiran Maski, Suresh Kotagal. "Management and prognosis of narcolepsy in children." (2022).<https://www.uptodate.com/contents/management-and-prognosis-of-narcolepsy-in-children>.
 19. Imipramine: Pediatric drug information. UpToDate Inc. <http://www.uptodate.com>. Accessed January 2, 2021.
 20. Venlafaxine: Pediatric drug information. UpToDate Inc. <http://www.uptodate.com>. Accessed January 2, 2021.
 21. Atomoxetine: Pediatric drug information. UpToDate Inc. <http://www.uptodate.com>. Accessed January 2, 2021.
 22. Daniel L Picchetti. "Restless legs syndrome and periodic limb movement disorder in children" (2023).<https://www.uptodate.com/contents/restless-legs-syndrome-and-periodic-limb-movement-disorder-in-children>.
 23. Carbidopa and levodopa: Drug information. UpToDate Inc. <http://www.uptodate.com>. Accessed January 2, 2021.
 24. Pramipexole: Drug information. UpToDate Inc. <http://www.uptodate.com>. Accessed January 2, 2021.
 25. Ropinirole: Drug information. UpToDate Inc. <http://www.uptodate.com>. Accessed January 2, 2021.
 26. Rotigotine: Drug information. UpToDate Inc. <http://www.uptodate.com>. Accessed January 2, 2021.
 27. Gabapentin: Pediatric drug information. UpToDate Inc. <http://www.uptodate.com>. Accessed January 2, 2021.
 28. Ferrous sulfate: Pediatric drug information. UpToDate Inc. <http://www.uptodate.com>. Accessed January 2, 2021.